

SEPPO HEIKINHEIMO

Oskar Merikanto ja hänen aikansa

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava
Keuruu 1995
ISBN 951-1-13778-6

[sivu 465]

Loppusuora

Liisa Merikannon mukaan kuolema oli ollut hänen miehelleen läheinen ystävä jo monet vuodet. Armi Klemetille parikymmentä vuotta myöhemmin kirjoittamassaan kirjeessä hän muisteli asiaa näin:

»Koska Oskar oli kuin sinun lapsuuskotisi perheen jäsen ja sinun kummisi, tekee mieleni kertoa sinulle varsinkin Oskarin viimeisistä päivistä.

»Jo kesällä 1901, jonka vietimme Saarilahden talossa (seuraavana kesänä valmistui sen talon niemeen Kantola) Oskarin palattua eräältä urkutarkastus matkalta, hän illalla kun olimme kahden kesken, kertoi matkalla lukeneensa Ervastian 'Kuoleman kunniaksi'¹⁾ nimisen kirjan, ja se oli hyvin voimakkaasti vaikuttanut häneen. Hän kertoi minulle pääasiassa kirjan sisällön ja lopuksi sanoi ottaen minusta kiinni, 'anna Liisa anteeksi kaikki mitä sinua vastaan olen rikkonut, nyt tahdon muuttua kokonaan toiseksi ihmiseksi', ja niin tapahtuikin. Siitä saakka Oskar hyvin syvällisesti ajatteli kuolemaa ja selitti minulle sen niin ihanasti, että kuoleman pelko minulta kokonaan hävisi. Kun kesällä 1907 tulimme Kantolasta, soitettiin meille että hyvä ystävämmme Alarik Ugglä oli kuollut. Kiiruhdimme hänen Ninansa luokse, hän oli aivan kuin mielipuoli surusta, itki ja huusi ääneensä miestänsä takaisin. Silloin Oskar otti hellästi Ninasta kiinni ja sanoi: 'Et saa ääneen itkeä etkä kutsua häntä takaisin, sillä hänen sielullansa on silloin niin vaikea erota ruumiista.' Tätä hän vielä teroitti minulle kotona ja pyysi että muistaisin tämän, kun hänen kuolin vuoteensa ääressä seison ja jatko, mieluummin kuolisin kuullessani ihanata musiikkia, mutta se taitaa olla mahdotonta, siksi rukoilkaa te jotka ympärilläni seisotte. Sen tekikin sitten Tyynelän lepokodin omistajatar 'sisar Augusta'.

»Siellä Tyynelässä Oskar viimeiset virtensä sävelsi, sisar Augustan pienen matkaharmonin ääressä. Viimeinen oli 'Kiitos sulle Jumalani', kun hän sen minulle lauloi, vuodatti hän siihen koko sielunsa, ja oli kuin olennoltansa kirkastettu. Sitten hän sanoi, 'viimeiset sävellykseni olivat virsiä, mutta en ollut niihin ennen kypsynyt' ja tuumasi sitten hiljalleen että jos hän olisi saanut vielä elää, olisi hänen sävellyksensä alansa tehnyt kääntein. Tohtori Kahelin Riihimäeltä, joka hoiti Oskaria sanoi naapuri huoneen sairaalle rouvalle, 'en ole koskaan nähnyt kenenkään niin miehuullisesti, valittamatta, kärsivän kovia kipuja enkä niin kaunista kuolemaa'. Hän oli toista vuorokautta yhtä jaksoa hoitamassa Oskaria.

[s. 465]

»Tässä on sinulle lyhykäiset piirteet Oskar ystäväsi viimeisistä ajoista, ikävöin jo niin jälleennäkemisen ihanata päivää.» (2.3.1946)

Viitteet

[s. 525]

LOPPUSUORA

1. Merikanto sävelsi talvella 1912–13 suomalaisen teosofin Pekka Ervastian tekstiin hymnin *Döden till ära*, joka esitettiin ensimmäisen ja nähtävästi viimeisen kerran teosofien kansainvälisessä kongressissa Tukholmassa kesäkuussa 1913.